

Таблиця 10. Показники економічної ефективності створення підприємства – менеджер по маркетингу_____

Показники	Формула розрахунку	од.вим.	Значення показника	Примітка
1. Первинний капітал.	т.8, к.3, ряд. всього	коп/грн		
2. Собівартість виробництва річного обсягу продукції.	т.5, к.3, ряд. всього			
3. Валовий прибуток.	т.6, к.3, стр.3			
4. Чистий прибуток.	т.6, к.3 стр.5			
5. Підприємницький прибуток.	т.7, к.4 стр.2.1.+2.2.+2.3.			
6. Норма прибутку:				
Валового	п.3:п.1			
Чистого	п.4:п.1			середній рівень 33-50 коп/грн
Підприємницького	т.5:п.1			
7. Рентабельність продукції	п.4:п.2 x100	%		середній рівень 13-24%
8. Строк окупності капітальних вкладів	п.1:п.4	немає		ефективний строк окупності 2-3 роки

Висновки. Таким чином, метою використання ігрових методів навчання у педагогічному університеті є вивчення особливостей функціонування та розвитку економічних систем, а ефективність реалізації цієї мети забезпечується в процесі навчальної діяльності по напрацюванню та прийнятті ефективних рішень. Ігрові методи економічного навчання є своєрідним плацдармом по тренуванню учасників гри як ефективному способу підвищення кваліфікації спеціалістів, розвитку їх ділового і творчого мислення, ініціативи, підприємливості тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аксьонова О.В. *Методика викладання економіки: навчальний посібник* – К.: КНЕУ, 2006. – 460с.
2. Гин А.А. *Приемы педагогической техники: Свобода выбора. Открытость. Деятельность. Обратная связь. Идеальность: Пособие для учителя.* – М.: Вита-Пресс, 1999. – 385с.
3. Носаченко И.М. *Игровые методы обучения в экономике: Учеб. метод. пособие.* – К: МАУП, 1995 – 80с.

УДК 57.017.3:1-98.4-053.9:37.061

Коленіченко Т.І.

АНАЛІЗ ХАРАКТЕРОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ В ГЕРАТРИЧНОМУ ПАНСІОНАТІ

В данній статтє проанализировано особенности людей пожилого возраста, которые поступили в гериатрический пансионат; определено индивидуально-психологические особенности людей пожилого возраста; описано характерологические особенности жителей гериатрических пансионатов.

Важливість дослідження проблеми адаптації людини похилого віку до умов гериатричного пансіонату полягає в тому, що після вступу до гериатричного пансіонату в людини похилого віку відбувається яскраве вираження індивідуальних рис характеру та прояв особливостей психіки (ригідність психічних процесів, зменшення здатності та прагнення до конформності, егоїстичність та егоцентризм, зниження мотивації до зміни адаптаційних можливостей), що зумовлює виникнення міжособистісних конфліктів у гериатричному пансіонаті та утрудняє процес їх попередження і вирішення. Як наслідок, відбувається процес дезадаптації літньої людини до нового соціального середовища. *Актуальність* порушеної проблеми зумовлюється також і тією обставиною, що в закладах соціального обслуговування відсутні відповідні психологічні та соціально-педагогічні умови, необхідні для реалізації ефективної взаємодії людини похилого віку з оточуючим і навколишнім середовищами.

Мета статті полягає в аналізі характерологічних властивостей людей похилого віку, які мешкають в гериатричному пансіонаті

Відповідно до мети нами окреслено такі завдання:

1. Проаналізувати особливості людини похилого віку, яка потрапила до геріатричного пансіонату;
2. визначити індивідуально-психологічні характеристики осіб похилого віку;
3. описати характерологічні властивості, притаманні людям похилого віку

Проблеми, які виникають у людей похилого віку при вступі до закладів соціального обслуговування, досліджували Ю. С. Авербух, І. Н. Веселкова, О. В. Землянова, В. М. Горник, О. В. Гусева; організацію медичного обслуговування осіб похилого віку вивчали Н. Ф. Демет'єва, І. О. Жук, Н. М. Доценко. Проблеми соціальної та психологічної геронтології стали предметом уваги М. Д. Александрової, В. Альперович; зміни стану особистості осіб похилого віку, які проживають в будинках-інтернатах, вивчали В. В. Болтенко, О. О. Вороніна.

Зазначимо, що характерною особливістю людини похилого віку, яка потрапила до геріатричного пансіонату є нестабільний психічний стан, часто навіть незначне втручання в усталений роками стиль життя може викликати порушення психічної діяльності. Зміна умов життєдіяльності при вступі до геріатричного пансіонату зумовлює виникнення в літньої людини пригніченого настрою, невпевненості в собі. Чим швидше відбудеться процес адаптації, тим швидше суб'єкт життєдіяльності зможе відчутти інші особливості життя. Вхідження в пансіонат є подією важливою в житті літньої людини. Відбувається зміна стереотипів і середовища, в якому перебувала людина похилого віку протягом життя. Саме це є причиною виникнення почуття тривоги. Слід зазначити, що важливим є те, в яке середовище потрапляє людина. Персонал, який працює в пансіонаті, повинен ставити за мету стимуляцію потенційних психічних можливостей, підтримку і підвищення соціальної активності людей похилого віку; спонукати до розширення соціальних контактів і створення оптимальних умов для тренування навичок самообслуговування і соціального функціонування. Уся робота в пансіонаті має бути спрямована на те, щоб там панувала атмосфера доброзичливого мікроклімату, який буде сприяти виробленню в літніх людей відчуття корисності для суспільства загалом та найближчого оточення зокрема.

Слід зазначити, що уповільнення темпу психічних реакцій у людини похилого віку збігається з фізичним згасанням, хворобами та соматичними відхиленнями. Вважаємо, що адаптацію осіб похилого віку потрібно розглядати через призму їх психологічних характеристик. Пізня зрілість характеризується спадом фізичних і розумових можливостей, послабленням інтересів, сексуальної функції, хоча загалом психічний склад старої людини незмінний і зберігає свої основні характеристики протягом усього вікового періоду. Важко не погодитися з Р. С. Яцемирською, яка праці «Соціальна геронтологія» стверджує, що характерологічні риси та особливості особистості можна спостерігати протягом життя, практично вони є незмінними і на самому останньому етапі онтогенезу – в період довголіття. Характер особистісного реагування зберігається до кінця життя та не піддається зміні [5].

Індивідуально-психологічні характеристики осіб похилого віку досліджував Ю. С. Авербух у своїй праці «Порушення психічної діяльності в пізньому віці: психіатричний аспект геронтології та геріатрії». Автор зазначає, що людям похилого віку притаманне погіршення самопочуття, самовідчуття, самооцінки. У них посилюється почуття самотності, невпевненості у собі, незадоволеності собою, настрої — понижений, переважають різні тривожні побоювання: самотності, смерті. Літні люди стають похмурими, роздратованими, песимістичними, у них знижується здатність радіти, інтерес до зовнішнього світу, до чогось нового, стають егоїстичними, коло їхніх інтересів звужується, з'являється підвищений інтерес до переживання минулого, його переоцінки. Підвищується інтерес до свого тіла, до різних неприємних відчуттів, які часто спостерігаються в старості, послаблюється контроль за своїми реакціями, вони не досить добре володіють собою [1].

Погоджуємося з поглядами науковця й про те, що зміни в психічному стані у взаємодії із зниженням гостроти сприйняття, пам'яті, інтелектуальної діяльності перероджують своєрідний образ старої людини та роблять їх схожими між собою.

Нами здійснено спробу описати характерологічні властивості, притаманні людям похилого віку, які потрапляють до геріатричного пансіонату та визначають особливість процесу адаптації: погіршення самопочуття, самовідчуття, зниження самооцінки, посилення почуття самотності, невпевненості в собі, незадоволеність собою, роздратованість, песимістичність, егоїстичність, зниження здатності радіти, інтересу до зовнішнього світу, звуження кола інтересів, поява підвищеного інтересу до переживання минулого, його переоцінки, послаблення контролю за своїми реакціями. Для виявлення характерологічних властивостей нами використано метод анкетування, опосередкованої бесіди та спостереження.

Важлива роль відводиться емоційній сфері людини похилого віку, зокрема, емоційним переживанням, оскільки емоції – це психічні форми переживання людини. Л. С. Виготський зазначає, що емоційні переживання – це особливий клас психічних явищ, які виявляються у формі безпосереднього переживання суб'єктом життєвого смислу цих явищ, предметів чи ситуацій для задоволення своїх потреб [2]. Ці переживання, на думку О. В. Краснової, Т. Д. Марцинковської, А. Г. Лідерса, безпосередньо беруть участь у внутрішній регуляції діяльності, у нашому випадку діяльність зводиться до активності літньої людини [3; 4]. Як переконують результати проведеного анкетування, потрапивши до нового соціального середовища (геріатричний пансіонат), людина похилого віку відчуває емоційні переживання, які пов'язані із неможливістю піклуватися про інших, бути корисними, займатися звичними справами. У літньої людини з'являється багато вільного, незаповненого подіями часу, її активність зводиться до спілкування з мешканцями кімнат чи з сусідами. Така обстановка сприяє прояву лінощів: вони не мають бажання чимось займатися, оскільки їх влаштовує вже звична ситуація бездіяльності.

Отже, соціальний працівник працюючи з людьми похилого віку, повинен враховувати їх особливості: конфліктність, нетерпимість, консерватизм, образливість та егоцентризм, недовіру та зниження емоційного фону, тобто саме ті риси, які виявляються при нестандартних обставинах, у тому числі й у будинках-інтернатах. Тому літні люди традиційно розглядаються соціальними працівниками і психологами як «важкі» об'єкти для ефективної корекційної роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авербух Е. С. *Расстройства психической деятельности в позднем возрасте : психиатрический аспект геронтологии и гериатрии* / Ефим Соломонович Авербух. – Л. : Медицина, Ленингр. отд-е, 1969. – 285 с.
2. Виготский Л. С. *История развития высших психических функций : в 6 т. / Лев Семенович Виготский* / [гл. ред. А.В. Запорожец] – М. : Педагогика, 1984.

3. Краснова О. В. Особенности социально-психологической адаптации в позднем возрасте / О. В. Краснова, Т. Д. Марцинковская // Зрелость и старение. – 1998 – №3. – С. 34–59.
4. Краснова О. В. Социальная психология старения : учеб. пособие для студ. высш.учеб. заведений / Ольга Викторовна Краснова, Александр Григорьевич Лидерс. – М. : Издательский центр «Академия». – 2002. – 288с.
5. Яцемирская Р. С. Социальная геронтология : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Раиса Сергеевна Яцемирская, Инна Григорьевна Беленькая – М. : Гуманит изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 224 с.

УДК 37.018.1:17.022.1

Ковальчук О.В.

СІМ'Я І ШКОЛА ЯК ГОЛОВНІ ПАРТНЕРИ У ФОРМУВАННІ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В статті роль семьи и школы как главных партнеров формирование гуманистических ценностей младших школьников. Ключевые слова: гуманистические ценности, школа, семья, воспитание.

Гуманістичний характер виховання передбачає побудову його змісту й форм на основі глибокого розуміння вихователем природи вихованців, їх індивідуальних можливостей, поваги до особистості дитини, турботи про її гармонійний розвиток, встановлення взаємин співробітництва у навчально-виховному процесі. Такий підхід передбачає ставлення до кожного вихованця як до неповторної особистості, суб'єкта вільного розвитку, визнання його прав.

Актуальність даної теми полягає у набутті молодим поколінням соціального досвіду, успадкування, духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнародних взаємин, шляхом партнерів гуманістичного виховання, якими виступають школа та сім'я.

Мета статті полягає у забезпеченні формуючого виховного впливу школи та сім'ї на молодшого школяра.

Відповідно до мети нами окреслено такі завдання:

1. проаналізувати наукові праці присвячені проблемі взаємодії та партнерства сім'ї та школи;
2. окреслити педагогічні умови формування гуманістичних цінностей молодших школярів.

Аналіз публікацій щодо окресленої проблеми партнерства школи та сім'ї свідчить, що її активно розробляли І.С.Дьоміна, Я.І.Журецький, В.І.Кириченко, А.В.Косарева, В.М.Оржеховська, В.Г.Постовий, М.М.Шаповал.

Виклад основного матеріалу.

Практика довела, що школа і сім'я - два суспільних інститути, без партнерства та консолідації зусиль яких ефективність усього процесу виховання буде досить низькою. Адже сім'я найбільше впливає на всебічний розвиток дитини вдома з своїм укладом спільного життя, побутом, працею, традиціями, звичаям, а школа відповідно, під час навчально-виховної роботи.

Успішна реалізація завдань, які сьогодні ставить перед собою сучасна школа, стверджує М.Й.Боришевський, істотно підвищується у співпраці батьків з учителями. Знання, які можна отримати про дитину «про рівень її підготовленості до навчання, про її здоров'я, звички, нахили – не просто обов'язок педагога, а й необхідна умова успішного навчання та виховання маленьких школярів. Турбота про те, щоб учитися було цікаво, необтяжливо, щоб дитина не відчувала себе занедбаною, має стати спільною і для батьків, і для вчителів» [2, с. 5].

На думку, В.В.Ягупова, суть партнерської взаємодії сім'ї і школи, реалізується у впровадженні єдиного підходу до цілей та завдань виховання, єдиних принципів і методів педагогічного впливу, єдиних вимог і критеріїв оцінки стану справ у дитячому колективі. Єдність виховної діяльності досягається загальним цілеспрямованим підходом всіх суб'єктів виховного процесу до вирішення виховних завдань [6].

Зважаючи на те, що «всі шкільні проблеми, які стоять перед сім'єю, усі труднощі, які виникають у складному процесі шкільного виховання, сягають своїм корінням у сім'ю» [1], то можна стверджувати, що зміцнення сім'ї, вдосконалення родинного виховання є однією з найважливіших соціальних проблем, від розв'язання якої залежатиме майбутнє нашого суспільства, моральне обличчя молоді.

Тому, перед школою і сім'єю на сучасному етапі поставлені завдання щодо пошуку і впровадження новітніх форм побудови виховного процесу, в якому провідна роль належить формуванню ціннісного ставлення до людини, а це, у свою чергу сприяє моральному, інтелектуальному і фізичному розвитку особистості.

Тим самим, О.А.Захарченко неодноразово підкреслював, що корені розвитку особистості беруть свій початок у сім'ї і продовжують формуватися у школі [3]. Тому, безперечно, на школу покладаються завдання виявляти і застосовувати ефективні засоби виховного впливу на молодшого школяра, задля всебічного гармонійного розвитку його особистості. Цьому, безперечно сприяє об'єднання школи і сім'ї у цілісну виховну систему, що функціонує на принципах гуманістичної взаємодії, поваги, людяності та любові. У цій ситуації, школа повинна бути генератором ідей і заохочувати до педагогічної взаємодії учня, учителя, батька.

У свою чергу, Г.С.Яскевич, розглядаючи процес формування гуманістичних цінностей, прийшла до висновку, що реалізація проблеми виховання здійснюється завдяки:

- переорієнтації процесу засвоєння знань та умінь у корисну справу для дитини та з подальшим включенням її у цей процес;
- допомозі молодшому школяреві рухатись в системі виховання від пізнання суті вчинків до саморозвитку, самовиховання, самоствердження;
- сконцентрованню уваги дитини на проблемі гуманістичної культури в широкому і вузькому розумінні, як однієї з домінант в моральному самовихованні і самореалізації [7].

Цікаво до проблеми формування гуманістичних цінностей підходить Л.В.Канішевська [4], яка пропонує здійснювати щодо учнів диференційований підхід. Тобто виховна робота повинна поєднувати індивідуальні і групові форми роботи, при чому за вибором самих учнів.